

Utbetalningar i premiepensionen

Mars 2021 | PUBLIKATION

Dan Frankkila

Sammanfattning

Denna rapport visar statistik över utbetalningar av premiepensionen 2021, de årliga omräkningarna 2002–2021 och skillnader i utbetalade belopp för pensionärer med olika pensioneringsår. De som började ta ut sin premiepension i början av 2021 får i genomsnitt drygt 1 600 kronor i månaden och hälften ligger i intervallet 1 100 kronor och 2 100 kronor.

I slutet av varje år räknas premiepensionen om inför nästa års utbetalningar. Förändringen på individuell nivå är ibland stor. Förutom kapitalavkastningen är det flera faktorer som kan påverka omräkningen. Om man bortser från ökning till följd av att pensionärerna tillgodoräknats nya pensionsrätter innebar omräkningen av premiepensionen 2021 en ökning med i genomsnitt 4,9 procent jämfört med 2020. Det kan jämföras med inkomstpensionens följsamhetsindexering som samtidigt ökade med 0,5 procent.

De som valt den traditionella försäkringen har oftast något lägre, men stabilare, årlig omräkning jämfört med de som har sina medel placerade på premiepensionens fondtorg eller i det statliga förvalsalternativet AP7 Såfa. Dessa senare påverkas mer direkt av utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Innehåll

1. Inledning

2. Vad påverkar utbetalningarnas nivå och utveckling?

3. Utbetalningar 2021 - nivå och spridning

4. Premiepensionens utveckling

4.1 Årsomräkningar

4.2 Utveckling för olika pensioneringsår

1. Inledning

Syftet med denna rapport är att visa statistik över utbetalningar av premiepensionen 2021, de årliga omräkningarna 2002–2021 och belysa skillnader i utbetalade belopp för pensionärer med olika pensioneringsår. Pensionsmyndigheten har gjort rapporten eftersom premiepensionen numera för unga pensionärer inte längre är en obetydlig del av deras pension. Det är således första gången som vi beskriver nivån på de årliga omräkningarna i premiepensionen och dess spridning, det vill säga hur den skiljt sig för olika pensionärer. Denna typ av beskrivningar kommer vi att upprepa framgent som en del i uppfyllandet av regeringens instruktion till Pensionsmyndigheten att *följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle*. Målgruppen för rapporten är såväl den intresserade allmänheten som beslutsfattare och andra personer och organisationer som arbetar med pensionsfrågor.

Premiepensionssystemet är den fullfonderade delen av det allmänna pensionssystemet. Det inkomstgrundade allmänna pensionssystemet innebär att det årligen avsätts 18,5 procent av den pensionsgrundande inkomsten till den inkomstgrundade pensionen, och av dessa går 2,5 procentenheter till individens premiepensionskonto, resterande går till individens inkomstpensionskonto.¹ Inbetalningen till premiepensionen började 1995 och fem år senare fick spararna för första gången möjlighet att placera sina medel på fondtorget. För de som inte gör något val placerar Pensionsmyndigheten medlen i det statliga förvalsalternativet AP7 Såfa.

Det är snart 20 år sedan den första utbetalningen gjordes från premiepensionssystemet. Inkomst- och premiepensionens storlek bestäms bland annat av individens livsinkomst, ålder då pensionen börjar att tas ut och vilken årskull man tillhör. Årskullen spelar roll eftersom livslängden är olika, den är högre för yngre årskullar än äldre. Eftersom utvecklingen av premiepensionen, till skillnad från inkomstpensionen, till stor del kan påverkas av individuella val finns det en ännu större spridning i de utbetalade premiepensionsbeloppen mellan olika pensionärer än vad det finns för inkomstpensionen.

Rapporten är disponerad enligt följande. Kapitel 2 går översiktligt igenom de olika faktorer och val som kan ha betydelse för storleken på individens premiepensionsbehållning samt de faktorer och val som påverkar nivån på utbetalningarna. Kapitel 3 visar, med statistiska mått, nivån och spridningen av utbetalningarna från premiepensionen. Kapitel 4 visar utvecklingen över tid av de årliga omräkningarna, hur utvecklingen sett ut beroende på när pensionären påbörjat sitt premiepensionsuttag samt vilken fondportfölj pensionären har.

Dataunderlag och beräkningar

Statistiken baseras på beslutade belopp och inte på de faktiska pensionsutbetalningarna. Det innebär att om pensionärer väljer att pausa, minska eller öka sin uttagsnivå får det inget genomslag i statistiken som den presenteras i denna rapport. Skillnaden är dock ganska liten. Dataunderlaget är beslutade premiepensionsbelopp på individnivå, dels den första beräkningen som sker i samband med den första premiepensionsutbetalningen, dels de omräkningar som görs, vilket vanligtvis endast sker årligen.

Den sammanräknade förändringen i premiepensionsutbetalningen mellan två år kan beräknas genom att vikta samman individernas förändrade pensionsutbetalning på två olika sätt²:

- Kapitalviktat, vilket är ett genomsnitt av individernas förändrade pensionsutbetalning i kronor. Metoden innebär att högre pensionsutbetalning får ett större genomslag på genomsnittet.
- Individviktat, vilket innebär att den årliga förändringen av beloppet i procent per individ beräknas och därefter räknas de relativa förändringarna samman. Metoden speglar därmed den genomsnittliga utvecklingen av pensionsutbetalningen för en pensionär.

I rapporten används den individviktade metoden.

För att spegla effekten av årsomräkningarna i premiepensionen har vi i vissa av jämförelserna i rapporten rensat för effekten av nyintjänade pensionsrätter, det vill säga nya inbetalningar på premiepensionskontot. Individerna har ofta ett intjänande sista året före pensionering som ger pensionsrätter året efter. Det är inte heller ovanligt med intjänande till pensionen efter pensionering, det vill säga att pensionären fortsätter att lönearbeta i någon omfattning. Det ger då en ökning av den utbetalade pensionen som i viss mån inte speglar själva årsomräkningen utan snarare ett ökat kapital på grund av nya pensionsrätter.

2. Vad påverkar utbetalningarnas nivå och utveckling?

Hur stor premiepensionsutbetalningen blir för den enskilde pensionären beror i huvudsak på hur mycket kapital som han eller hon har på sitt premiepensionskonto samt antalet år som pensionsutbetalningarna förväntas pågå, det vill säga hur länge pensionären förväntas leva från tidpunkten då pensionen tas ut. Nivån på utbetalningarna kan beskrivas utifrån nedanstående faktorer:

- Intjänandet till premiepensionen – årligen sätts pengar i form av pensionsrätter in på individens premiepensionskonto. Beloppet som sätts in baseras på hur stor den pensionsgrundande inkomsten varit under året före. Eftersom inbetalningen sker med eftersläpning gör det att många pensionärer får en relativt stor pensionsrätt inbetald första pensionsåret, vilket höjer pensionsutbetalningen det andra året. I och med att "taket" för intjänande till den allmänna pensionen är 7,5 inkomstbasbelopp, 501 000 kr år 2020, efter avdrag för den allmänna pensionsavgiften var max intjänad premiepensionsrätt år 2020 12 525 kronor.
- Kapitalavkastning – värdeutvecklingen i den eller de fonder som individerna har sitt premiepensionskapital i. Värdeutvecklingen kan vara både positiv och negativ.
- Avgifter – dessa utgörs av avgifter till fondbolagen för förvaltning av kapitalet och av administrationsavgiften till Pensionsmyndigheten för administreringen av premiepensionssystemet.
- Arvsvinster – premiepensionsbehållningen från de pensionssparare och pensionärer som avlidit under året fördelas till kvarvarande sparare och pensionärer som är födda samma år som de avlidna.
- Pensionsutbetalningar - vid utbetalningar säljs fondandelar av och därmed minskar pensionärens kontobehållning.

I samband med pensionsuttaget, som kan ske tidigast från 62 års ålder (61 års ålder för de födda 1958 eller tidigare) samt vid de årliga omräkningarna av pensionen, påverkas nivån på utbetalningarna av ytterligare ett antal faktorer:

- Livslängsantagande – beroende på ålder vid pensionsuttaget och beräknad återstående livslängd delas kontobehållningen med ett delningstal, där kvoten ger det belopp som ska utbetalas.
- Förskottsrenta – pensionären får ett förskott på den framtida förväntade värdeutvecklingen av kapitalet. Förskottsrentan höjer den initiala pensionens nivå vilket bidrar till att minska inkomstskillnaden när man går från arbetsinkomst till pension. Förskottsrentan innebär att pensionen kommer att utvecklas i takt med kapitalavkastningen minus förskottsrentan. Förskottsrentan är satt så att premiepensionen i förväntan ska utvecklas i takt med priserna, det vill säga vara värdebeständig. Samma förfarande används för inkomstpensionen och många tjänstepensioner.
- Uttagsnivå – det går att ta premiepensionen till 100 procent eller delvis med 25, 50 eller 75 procent.
- Försäkringstyp – som pensionär kan man välja att flytta sitt kapital till en traditionell försäkring istället för att behålla pengarna i fondförsäkringen. Delningstalen är dock sedan en tid tillbaka samma i de båda försäkringstyperna, i praktiken är det alltså endast skillnaden i värdeutvecklingen mellan produkterna som påverkar pensionsutbetalningen.
- Efterlevandeskydd – har den försäkrade valt efterlevandeskydd betyder det att utbetalningarna fortsätter så länge minst en av de försäkrade makarna lever. Det innebär att försäkringen gäller för två liv och den förväntade utbetalningstiden blir längre.

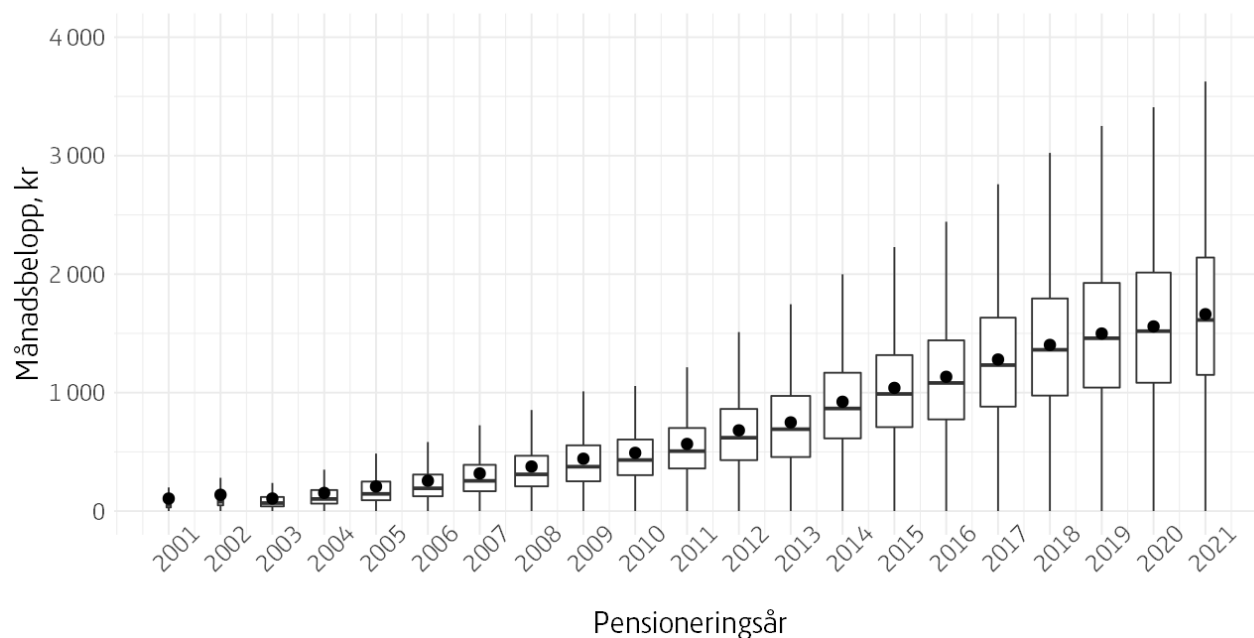
Följaktligen blir det utbetalade beloppet per månad lägre för den som har tecknat ett efterlevandeskydd. Även tilldelningen av arvsvinster blir lägre.

Antaganden om livslängd och förskottsrenta i premiepensionen kan ändras av Pensionsmyndigheten under pågående utbetalning vilket kan förändra premiepensionens nivå både positivt och negativt i samband med årsräkningen.³ De tre sista punkterna (uttagsnivå, försäkringstyp och efterlevandeskydd) kan pensionären välja själv.

3. Utbetalningar 2021 - nivå och spridning

Utbetalningen av premiepension beror som nämnts ovan på en rad olika faktorer. Eftersom systemet introducerades 1995 och därefter stegvis fasats in så har äldre personer som påbörjade sitt uttag tidigt i genomsnitt en låg utbetalning från premiepensionen. I [figur 3.1](#) visas spridningen uppdelat på pensioneringsår, det vill säga det år pensionären första gången började ta ut sin premiepension. Av figuren framgår det att utbetalningarna för de med senare pensioneringsår både är högre i genomsnitt och har större spridning. De som började ta ut sin pension i inledningen av 2021 får ut ungefär 1 600 kronor i månaden i genomsnitt, och hälften av dem ligger inom intervallet 1 200 kronor och 2 200 kronor. Premiepensionen kan för många nya pensionärer alltså vara en betydligt större andel av den totala pensionen än vad den är för äldre pensionärer.

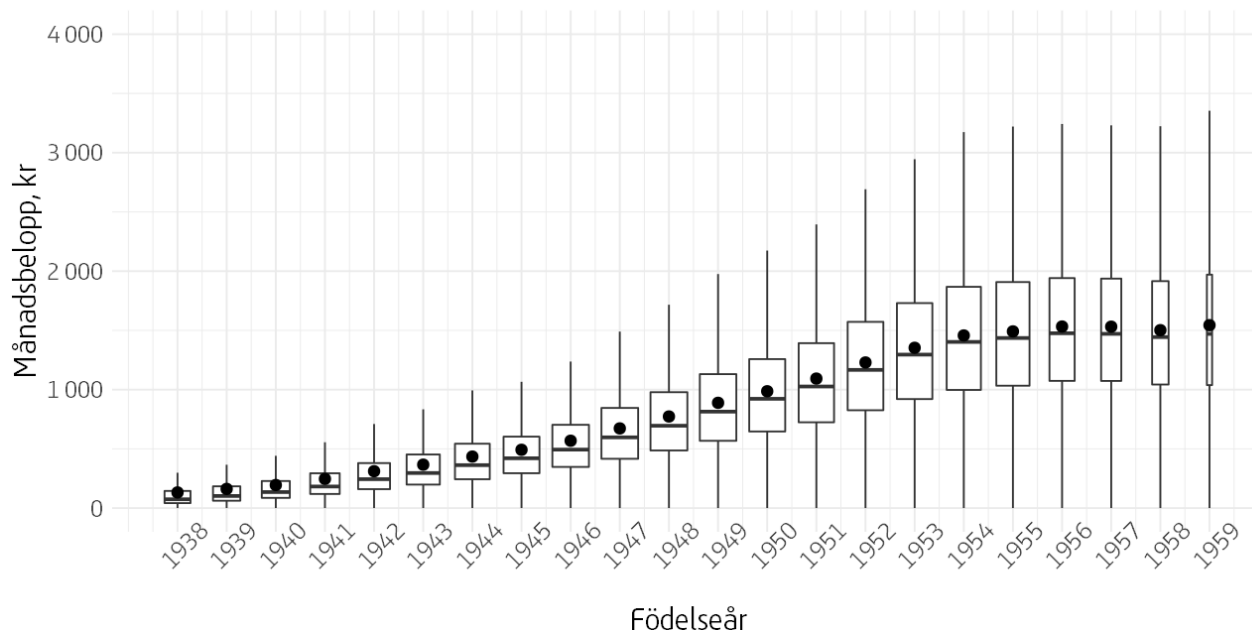
Figur 3.1: Utbetalning av premiepension 2021, per pensioneringsår

Lådornas övre och nedre gräns motsvarar 75:e respektive 25:e percentilen för månadsbeloppet. En percentil är en procent av observationerna ordnade i storleksordning från den minsta till den största, här den minsta till den högsta premiepensionen. Det horisontella strecket i lådan markerar medianen och punkten markerar medelvärdet. De vertikala strecken som utgår från lådorna bestäms av intervallet av månadsbeloppen mellan den 25:e och 75:e percentilen multiplicerat med 1,5. Det motsvarar ungefär 1:a respektive 99:e percentilen om observationerna är normalfördelade. Lådornas bredd motsvarar här andelen av observationer som respektive grupp utgör.

Figur 3.2 visar motsvarande statistik, uppdelat efter födelseår. Det är bara individer födda 1938 eller senare som har premiepension. Åldersgruppen 1938–1953 har en gradvis ökande andel i det nya pensionssystemet, vilket är en förklaring till varför beloppen stiger med senare födelseår. En annan förklaring är att yngre har haft fler år på sig att intjäna premiepension. Av figuren framgår att de genomsnittliga månadsbeloppen planar ut för de yngsta. Det beror på att de, eftersom de påbörjat sitt uttag tidigare, ofta har en intjänandetid som motsvarar de som är några år äldre. Det beror också på att de får ett högre delningstal. Inom några år, när de yngre årskullarna tar ut sin premiepension vid 65 eller senare, kommer de genomsnittliga pensionsbelopp att vara högre för dessa årskullar.

Figur 3.2: Utbetalning av premiepension 2021, per födelseår

– Vad är ett lådagram?

Lådornas övre och nedre gräns motsvarar 75:e respektive 25:e percentilen för månadsbeloppet. En percentil är en procent av observationerna ordnade i storleksordning

från den minsta till den största, här den minsta till den högsta premiepensionen. Det horisontella strecket i lådan markerar medianen och punkten markerar medelvärdet. De vertikala strecken som utgår från lådorna bestäms av intervallet av månadsbeloppen mellan den 25:e och 75:e percentilen multiplicerat med 1,5. Det motsvarar ungefär 1:a respektive 99:e percentilen om observationerna är normalfördelade. Lådornas bredd motsvarar här andelen av observationer som respektive grupp utgör.

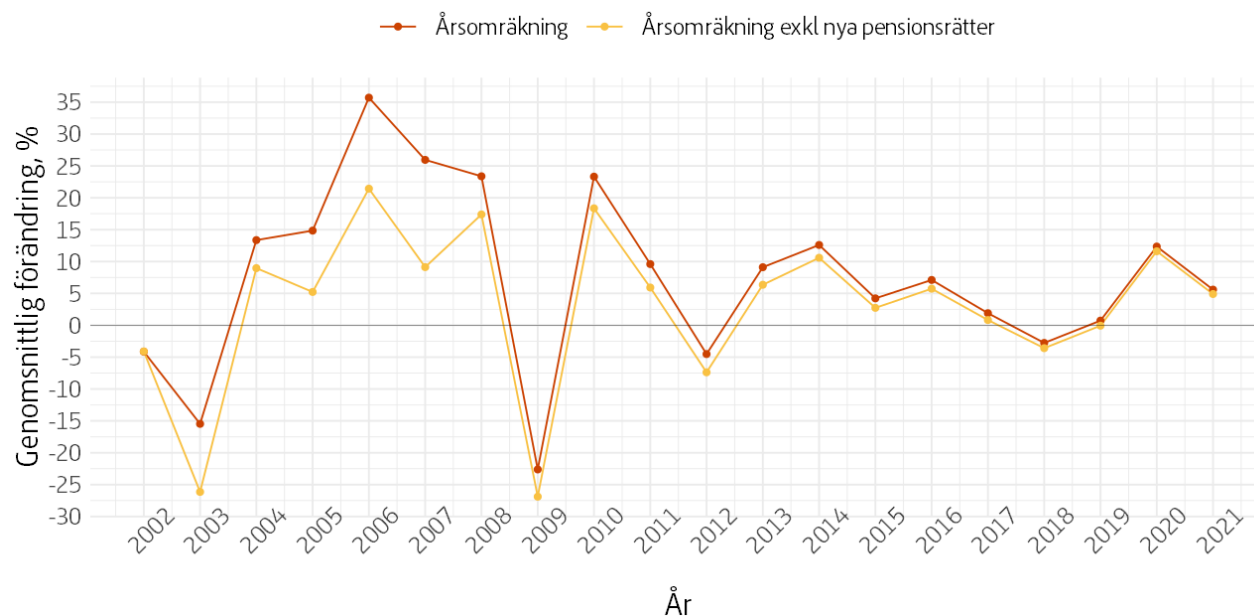
4. Premiepensionens utveckling

Hur utbetalningarna från premiepensionen förändras mellan olika år beror som nämnt ovan på en rad olika faktorer. Vilken faktor som påverkar mest är individuellt. Ofta spelar värdeutvecklingen på kapitalet en stor roll, men även nya intjänade pensionsrätter kan ha betydelse för utvecklingen. De år då förskottsrentans nivå eller livslängdsantaganden förändras av Pensionsmyndigheten påverkar också det utvecklingen.

4.1 Årsomräkningar

I slutet av varje år räknas premiepensionen om inför nästa år. Hänsyn tas då till aktuell kontobehållning och aktuellt delningstal. Förändringen på individuell nivå är ibland stor, i varje fall i procent. En förklaring till det är ofta att individen har en relativt liten kontobehållning och därefter har en relativt stor insättning av pensionsrätter året efter pensioneringen. I [figur 4.1](#) visas den genomsnittliga årliga förändringen. Genomsnittet är beräknat både totalt för årsomräkningen och med en beräkning som exkluderar ökningarna som beror på nyintjänade pensionsrätter. Av figuren framgår att denna effekt var större när premiepensionssystemet var relativt nytt, och att den gradvis har minskat. Detta visar sig genom att linjerna i figuren närmar sig varandra.

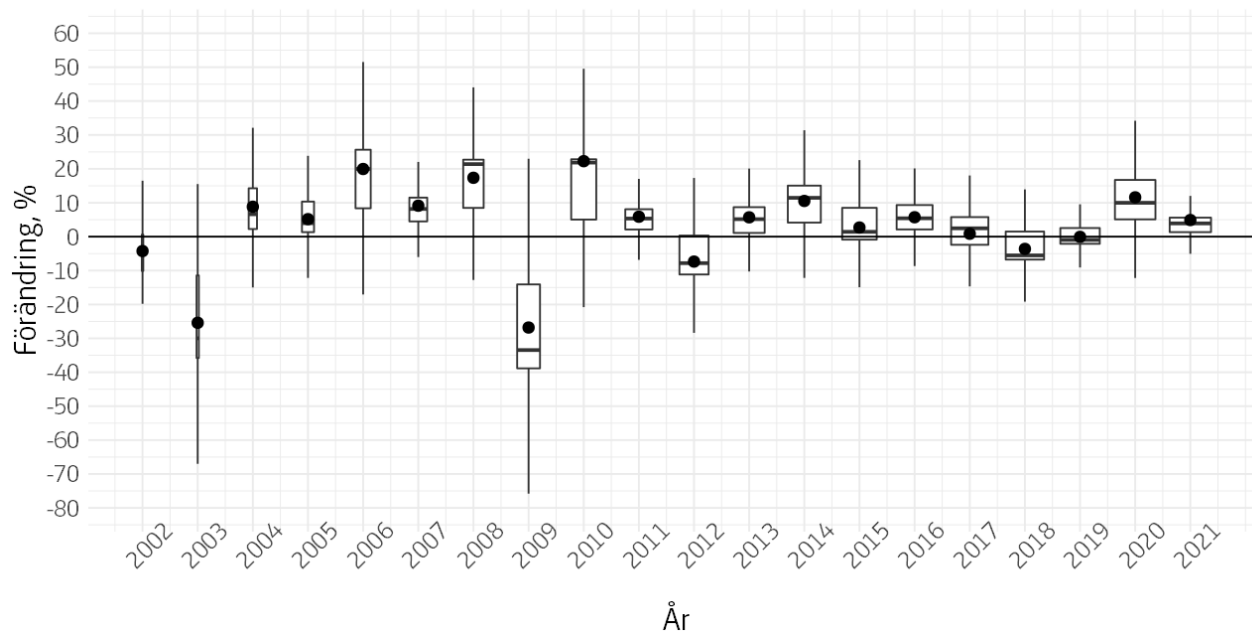
Figur 4.1: Genomsnittlig förändring av utbetalad premiepension, per år

Figur 4.2 visar genomsnittet och spridningen i procent av årsomräkningarna. Den visar förändringarna exklusive ökningarna som uppstår till följd av nyintjänade pensionsrätter för att tydligare kunna se effekten av årsomräkningen och få en bättre jämförbarhet över tid.

De betydande negativa förändringarna 2002–2004 förklaras till stor del av den negativa utvecklingen på de finansiella marknaderna under dessa år. Värdeutvecklingen på spararnas konto var då ofta negativ. Åren därefter var utvecklingen på de finansiella marknaderna starkt positiv och beloppen ökade med upp till 20 procent i genomsnitt 2006. Under 2019 var det många som hade relativt hög värdeutveckling på sina premiepensionskonton till följd av det starka börsåret, vilket också slog igenom på beloppen för 2020. Variationen i den genomsnittliga förändringen av pensionsutbetalningen har minskat med tiden. Det kan bero på att variationen i årliga värdeutvecklingen på fondrörelsen och AP7 Såfa varit mindre efter 2010. Det kan också bero på AP7 Såfas införande av generationsprofil 2010 och som även finns i en del andra fonder på fondtorget. Generationsprofil innebär att tillgångarna i fonden gradvis med spararens ålder skiftar över till räntebärande papper som har lägre risk. I AP7 Såfa sker detta skifte upp till 75 års ålder, och i takt med att pensionärskollektivet i AP7 Såfa blivit äldre har också pensionärernas tillgångar alltmer placerats i räntebärande papper. AP7 Såfas andel av kapitalet i premiepensionen har också ökat kontinuerligt.

Figur 4.2: Årlig förändring i procent av utbetalad premiepension

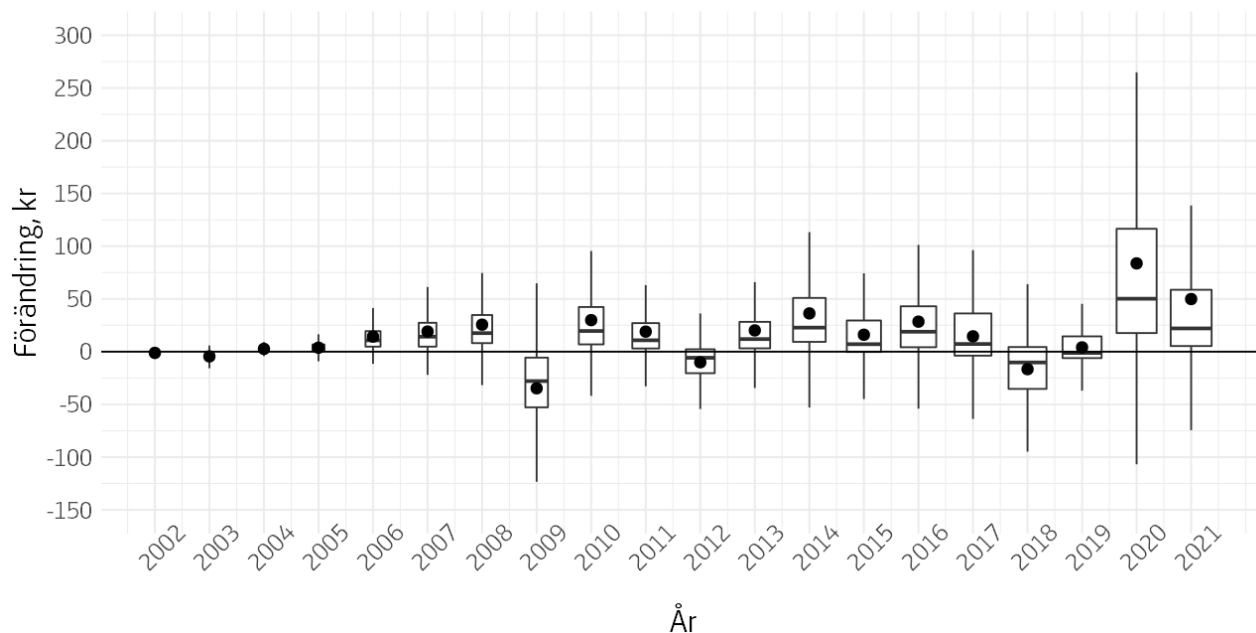
Not: Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter ingår inte i förändringen. Data baseras på ett urval av omfattande 200 000 pensionärer.

– Vad är ett lådagram?

Lådornas övre och nedre gräns motsvarar 75:e respektive 25:e percentilen för månadsbeloppet. En percentil är en procent av observationerna ordnade i storleksordning från den minsta till den största, här den minsta till den högsta premiepensionen. Det horisontella strecket i lådan markerar medianen och punkten markerar medelvärdet. De vertikala strecken som utgår från lådorna bestäms av intervallet av månadsbeloppen mellan den 25:e och 75:e percentilen multiplicerat med 1,5. Det motsvarar ungefär 1:a respektive 99:e percentilen om observationerna är normalfördelade. Lådornas bredd motsvarar här andelen av observationer som respektive grupp utgör.

Figur 4.3 visar den genomsnittliga förändringen och spridningen i kronor av årsomräkningarna. Medan spridningen i procent minskat över tiden, som visades i figur 4.2 ovan, framgår här att spridningen i kronor räknat ökat, vilket också är förväntat. För varje år som går finns det mer pengar på de nyblivna pensionärernas premiepensionskonton, och den procentuella förändringen får därmed större genomslag på de faktiska beloppen. De relativt stora procentuella förändringarna åren före 2010 innebar alltså inte särskilt stora förändringar i kronor räknat.

Figur 4.3: Årlig förändring i kronor av utbetalad premiepension

Not: Data baseras på ett urval av omfattande 200 000 pensionärer.

Figur 4.4 visar genomsnittlig förändring av pensionsutbetalningen uppdelat på kvinnor och män. Av figuren framgår att under år där pensionsutbetalningarna ökat i genomsnitt, har männens ökning av pensionsutbetalningen varit något högre än kvinnornas vid samtliga tillfällen utom ett år (2019, då den var lika). Under de år där pensionsutbetalningarna minskat i genomsnitt har kvinnorna haft både större och mindre minskning av utbetalningarna jämfört med männen.

Figur 4.4: Genomsnittlig förändring av utbetalad premiepension, per kön och år

Not: Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter ingår inte i förändringen

Den andra inkomstgrundande delen av den allmänna pensionen, inkomstpensionen, räknas om vid varje årsskifte med ett så kallat följsamhetsindex. Det innebär att den årliga förändringen av inkomstpensionerna motsvarar den procentuella förändringen av inkomstindex eller balansindex, reducerat med förskottsrentan om 1,6 procent.⁴ Inkomstindex är ett mått på utvecklingen av den genomsnittliga inkomsten i Sverige. Inkomstpensionernas omräkning innebär alltså, till skillnad mot premiepensionen där stor spridning förekommer, samma procentuella utveckling för alla. [Tabell 4.1](#) visar den genomsnittliga förändringen i premiepensionsutbetalning, där ökning till följd av nya pensionsrätter exkluderats, samt följsamhetsindexeringen av inkomstpensionen.

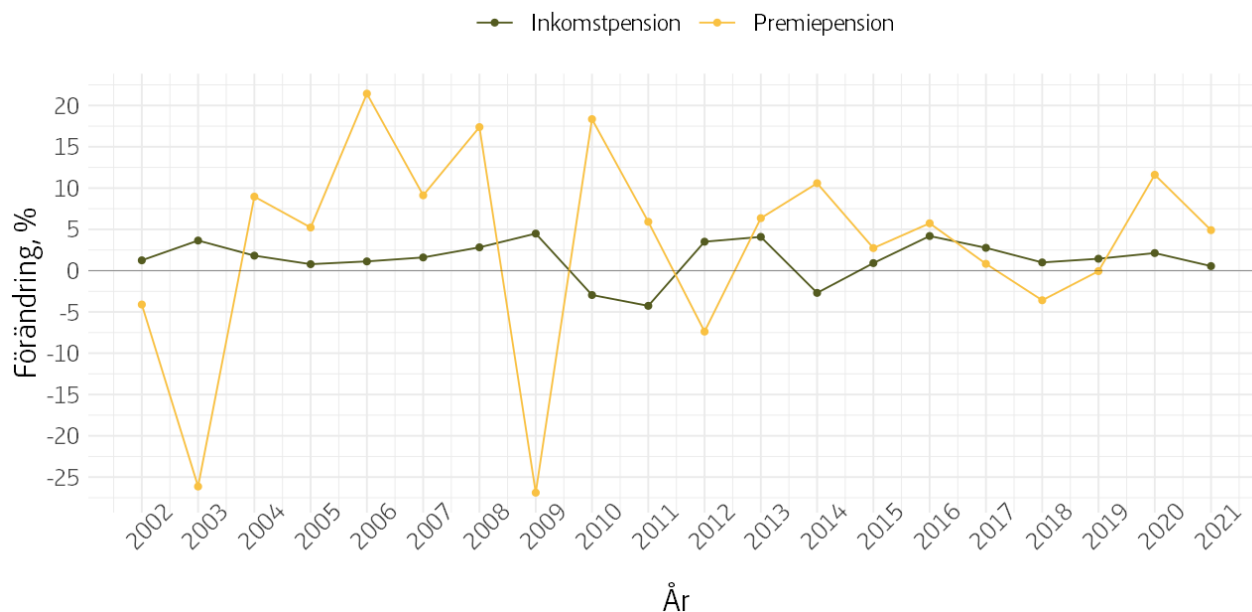
Genomsnittlig förändring av premiepension, nedre respektive övre kvartil samt förändring av inkomstpension

År	Premiepension			Inkomstpension
	Genomsnitt	Nedre kvartil	Övre kvartil	
2015	2,7	-0,9	8,6	0,9
2016	5,7	2,1	9,3	4,2
2017	0,8	-2,4	5,8	2,8
2018	-3,6	-6,7	1,6	1,0
2019	-0,1	-2,1	2,6	1,4
2020	11,6	5,1	16,8	2,1
2021	4,9	1,3	5,6	0,5

Not: Förändringen i premiepension är exklusive nya pensionrätter. Förändringen i inkomstpension motsvarar följsamhetsindexeringen.

I figur 4.5 visas samma uppgifter som i tabell 4.1, årlig förändring i inkomst- och premiepension, för en längre tidsperiod. Figuren visar att under vissa år har utbetalningen av inkomstpension ökat medan utbetalningen av premiepension minskat och vice versa. Det kan förklaras av att inkomstpensionen reagerar med något längre fördröjning på förändringar i den ekonomiska utvecklingen. Det går också att notera att ökningar och minskningar varit större över tiden för premiepensionen, vilket kan sägas vara förväntat på grund av tillgångarnas placering eftersom volatiliteten som förväntat varit större på finansmarknaden jämfört med inkomst-/balansindex. En förklaring till minskad volatilitet kan, som redan nämnts, vara den generationsprofil som finns i det statliga förvalsalternativet AP7 Såfa sedan 2010 samt i en del andra fonder på fondtorget.

Figur 4.5: Genomsnittlig förändring av utbetalad inkomst- respektive premiepension, per år

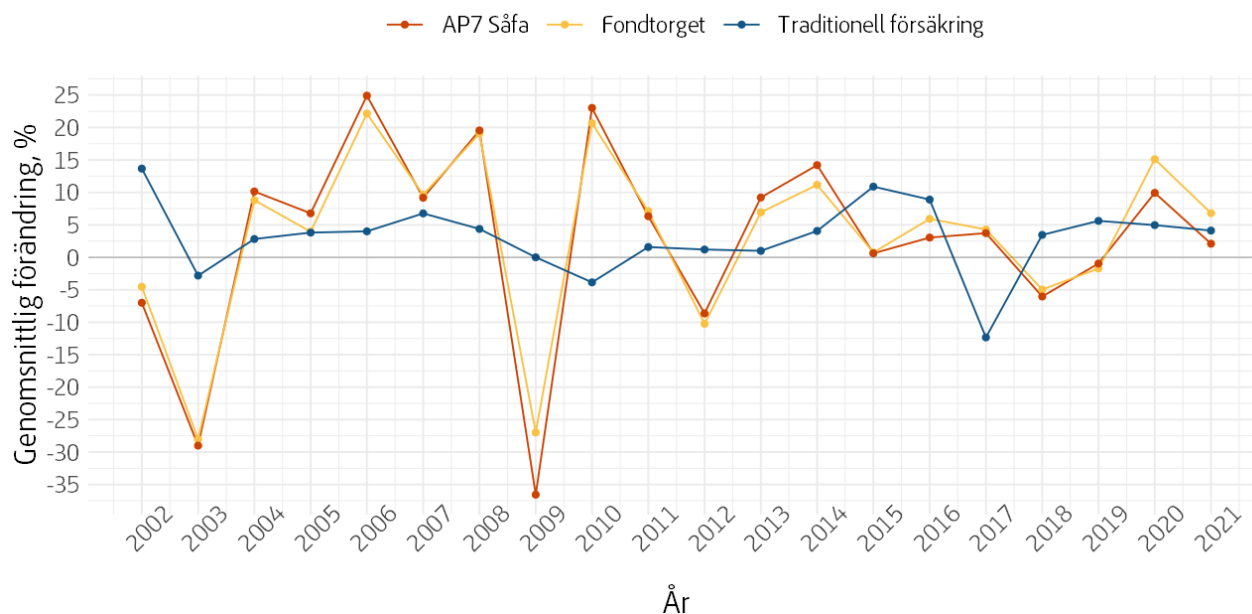

Not: Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter i premiepensionen ingår inte i förändringen.

Den genomsnittliga förändringen av utbetalad pension kan också delas upp på sparandetyp. I [Figur 4.6](#) används indelningen AP7 Såfa, som motsvarar de som har hela sitt innehav i det statliga förvalsalternativet, fondtorget, som motsvarar de som valt en egen portfölj och där AP7 Såfa kan vara en av upp till fem fonder samt den traditionella försäkringen. Av figuren framgår att de som valt den traditionella försäkringen oftast har något lägre, men stabilare, ökning. Exempelvis vid finanskrisen hade de med AP7 Såfa eller egen vald fondportfölj minskade belopp 2009, medan förändringen för de med traditionell försäkring var noll. Återhämtningen 2010 innebar för de med AP7 Såfa och egen vald fondportfölj istället en kraftig ökning medan årsomräkningen för de med den traditionella försäkringen innebar en minskning.

I figuren kan man också skönja effekten av ändringar i premiepensionens förskottsrenta. Pensionsmyndigheten har vid ett antal tillfällen genom åren ändrat förskottsrentan. Som exempel kan nämnas att förskottsrentan i den traditionella försäkringen i december 2016 sänktes från 3 till 1,75 procent. Detta hade en negativ effekt på omräkningen av pensionerna från och med 2017. Året efter gjordes en sänkning av förskottsrentan i fondförsäkringen, vilket bidrog till den negativa utvecklingen 2018 för de med sina medel placerade i AP7 Såfa eller på Pensionsmyndighetens fondtorg.

Figur 4.6: Genomsnittlig förändring av utbetalad premiepension, per sparandetyper och år

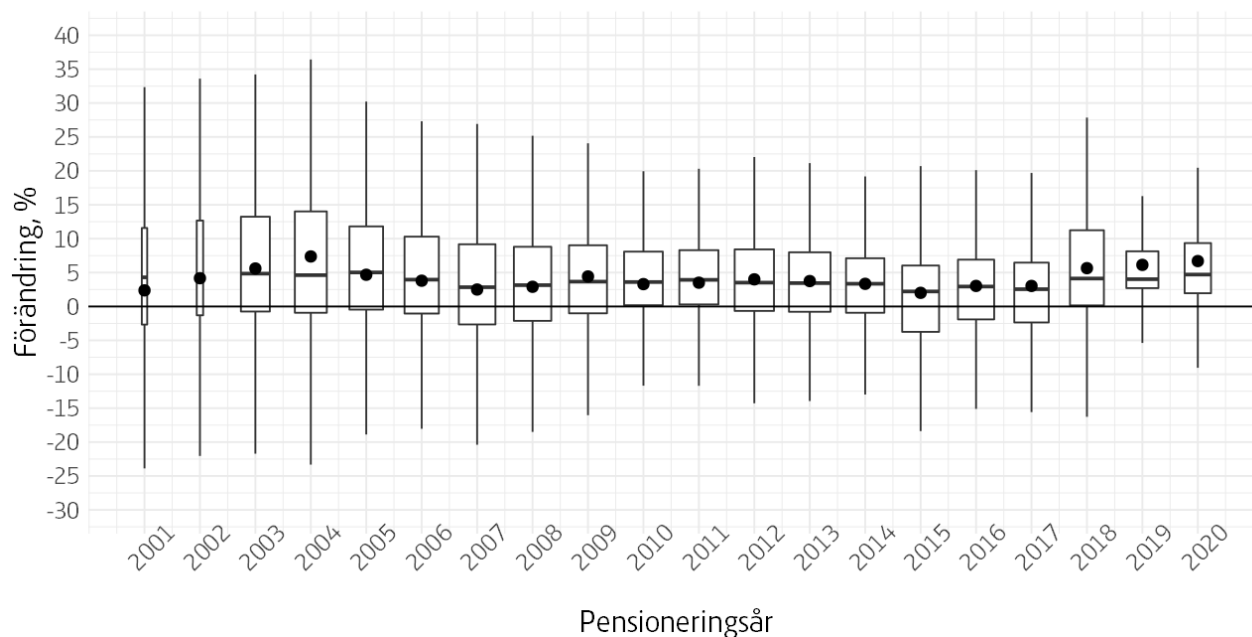

Not: Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter ingår inte i förändringen

4.2 Utveckling för olika pensioneringsår

I samband med att individen ansöker om att ta ut premiepension beräknas den pension som ska utbetalas per månad under det kommande året. Efter detta sker en omräkning årligen som ändrar beloppet utifrån de nya förutsättningar som då råder i termer av kontobehållning och delningstal. [Figur 4.7](#) visar spridning av den årliga förändringen av premiepensionsutbetalningen för pensionärer med olika pensioneringsår. Effekten av nyintjänade pensionsrätter är exkluderade. Punkten i respektive box markerar genomsnittet. Exempelvis framgår att de som började ta ut sin premiepension 2003 har haft en genomsnittlig ökning av premiepensionen på 4,6 procent per år, medan intervallet för den 25:e respektive 75:e percentilen är -0,9 till 13,0 procent per år. För de som gick i pension 2015 har ökningen, exklusive ökning på grund av nya pensionsrätter, varit 2,1 procent per år. Månadsbeloppet i kronor är dock trots detta betydligt högre för de som gick i pension 2015 jämfört med de som gick 2003, se [figur 3.1](#).

Figur 4.7: Årlig förändring av utbetalad premiepension, per pensioneringsår

Not: Data baseras på ett urval av omfattande 200 000 pensionärer.

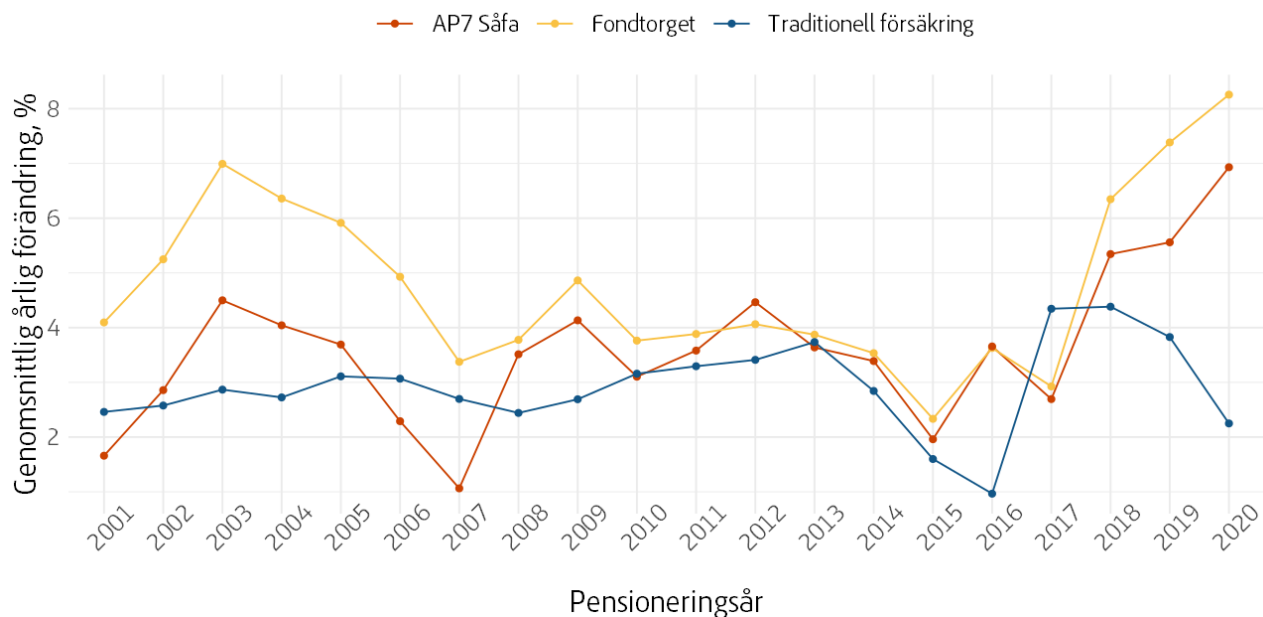
– Vad är ett lådagram?

Lådornas övre och nedre gräns motsvarar 75:e respektive 25:e percentilen för månadsbeloppet. En percentil är en procent av observationerna ordnade i storleksordning från den minsta till den största, här den minsta till den högsta premiepensionen. Det horisontella strecket i lådan markerar medianen och punkten markerar medelvärdet. De vertikala strecken som utgår från lådorna bestäms av intervallet av månadsbeloppen mellan den 25:e och 75:e percentilen multiplicerat med 1,5. Det motsvarar ungefär 1:a respektive 99:e percentilen om observationerna är normalfördelade. Lådornas bredd motsvarar här andelen av observationer som respektive grupp utgör.

Figur 4.8 visar också den genomsnittliga förändringen för pensionärer med olika pensioneringsår, men uppdelat per sparandetyper. Genomsnittet för de med traditionell försäkring ligger ofta något lägre än för de med AP7 Såfa och fondtorget, men till exempel för pensioneringsår 2006 och 2007 har de med traditionell försäkring haft en högre genomsnittlig ökning av sin premiepension. För pensioneringsår 2016 har de med traditionell försäkring haft tydligt lägre genomsnittlig ökning, och det beror till viss del på att förskottsrentan i traditionella försäkringen sänktes det året. Pensioneringsår 2017 visar däremot motsatta förhållandet, och det beror i sin tur på att förskottsrentan sänktes det året för fondförsäkringen. Om man jämför beloppen mellan de med pensioneringsår 2016 och 2017 så har detta dock inte så stor betydelse eftersom förskottsrentan är samma för alla

oavsett pensioneringsår. De sista pensioneringsåren har få observationer och där får de enskilda årsomräkningarna stort genomslag i snittet.

Figur 4.8: Årlig förändring av utbetald premiepension, per pensioneringsår och sparandety

Not: Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter ingår inte i förändringen

Figur 4.9 visar en indexerad utveckling över tid för olika pensioneringsår, det vill säga hur mycket den årliga omräkningen förändrats i förhållande till en basår. Det genomsnittliga månadsbeloppet 2021 för respektive pensioneringsår anges längst till höger. Som framgår av figuren har de som börjat ta ut sin premiepension under tidiga år stora indexökningar, men beloppsmässigt har det skett från en låg nivå. De som börjat ta ut sin premiepension under senare år har en mer måttlig utveckling, men månadsbeloppen är å andra sidan betydligt högre. Detta beror både på infasningen av premiepensionssystemet och att de som börjat ta ut sin premiepension under senare år har fler år med intjänande av pensionsrätter.

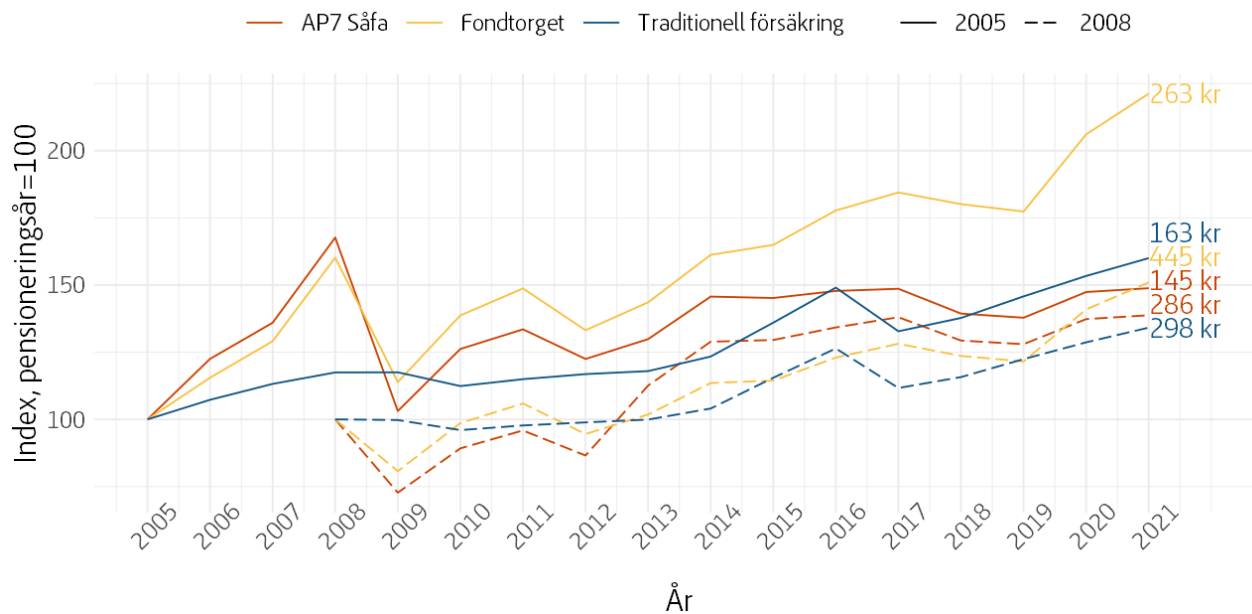
Figur 4.9: Indexerad utveckling av premiepensionsutbetalningar för några olika pensioneringsår och geomsnittligt månadsbelopp 2021

Not: Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter ingår inte i förändringen. Beloppen längst till höger i figuren anger månadsutbetalningen för 2021.

Avslutningsvis visar [figur 4.10](#) indexerad utveckling uppdelat på fondportfölj för de som börjat ta ut sin premiepension under 2005 respektive 2008. Här framgår en stabilare utveckling för de med traditionell försäkring, medan de med AP7 Såfa och övriga fondtorget uppvisar större svängningar mellan åren.

Figur 4.10: Indexerad utveckling av premi pensionsutbetalningar för pensioneringsår 2005 respektive 2008, uppdelat per fondportfölj

Ökning som beror på nyintjänade pensionsrätter ingår inte i förändringen. Beloppen längst till höger i figuren anger månadsutbetalning 2021.

Fotnoter

1. Åren 1995-1998 avsattes 16,5 procent till inkomstpensionen och 2,0 procent till premiepensionen. Ur ett annat perspektiv är avgiften till inkomst- och premiepensionssystemet 17,21 procent, [läs mer här](#) >. ↩
2. Exempel: en individ har år t 100 kronor och får efter årsräkning 110 kronor år t+1, alltså en ökning på 10 procent. En annan individ som hade 1000 kronor år t och 1100 kronor år t+1 får också en ökning på 10 procent. I alternativ 1 innebär detta en större påverkan på populationens genomsnitt, medan båda individernas ökning väger lika mycket i alternativ 2. Eftersom premiepensionssystemet har fasats in och individer med mindre behållning tenderar att vara äldre, innebär det att alternativ 2 tar hänsyn till detta. En nackdel är dock att det förekommer individer som har extrema procentuella ökningarna från väldigt låga månadsbelopp, där exempelvis nya pensionsrätter ett enskilt år kan få väldigt stor betydelse för månadsbeloppet, relativt sett. ↩
3. Beräkningen av inkomstpensionen är tillskillnad från premiepensionen i detalj fastslagen i lag, Pensionsmyndigheten gör inga antaganden om livslängdsutveckling utan använder SCB:s uppmätta livslängd och den i lag fastslagna förskottsrentan om 1,6 procent. Ingen omräkning i förhållande till dessa faktorer sker under utbetalningen av inkomstpensionen. ↩
4. De år balanseringen är aktiverad ersätts inkomstindex med balansindex. För en mer utförlig beskrivning av inkomst- och balansindex, [se kapitel 4 i Orange Rapport 2019](#) >. ↩